

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Veritates Æternæ Ex Prima Hebdomade Asceseos
Jgnatianaè Petitaè**

Vogel, Matthäus

Constantiæ, 1731

Pars II. Pœnæ Animæ damnatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60667)

Petitio. Christe Jesu, per sacra Vulnera tua, obsecro, da mihi gratiam, ut constans in voluntate hac permaneam, ne pœnas illas horrendas sustinere cogar. *Ora quinquies Pater & Ave in honorem Vulnerum Christi.*

Pars II.

Pœnæ Animæ damnatæ.

D*octrina.* Terribilia sunt, quæ hæctenus de inferno proposui; sed levia, imò nulla sunt, si conferantur cum illis, quæ supersunt. Pœnæ Animæ jam videamus, quarum tamen aliqua etiam corpus concernunt. Has alii uno nomine vocant Vermem conscientia, de quo Scriptura: *Vermis eorum non moritur, & ignis eorum non extinguetur.* S. Augustin. Inter omnes tribulationes humanæ animæ nulla est major tribulatio, quàm conscientia delictorum. Multa autem sunt, quæ nomine hoc comprehensa damnatum torquent, quoad Potentias Animæ, ut vocant singulas.

Memoria Animæ damnatæ, quoquò se veritatis doloris materiam reperit. Respicit præterita & recordatur voluptatum, dierum genialium, honorum, libertatis, aliarumque, quibus antefruebatur, illecebrarum. Hæc omnia uno momento videt esse amissa. O quàm hoc grave accidet illis, qui in vita suo genio solùm indulgere laborerunt in omnibus per recreationes, cibos, lusus, & nescio quæ illicita. *Ego ille quondam opulentus, gemebat Job in fimo sedens.*
Ego,

Ego, ego ille quondam è genio meo vivens, ambulatione, lusu, cibus me pro libitu recreans: ego nuper in lecto suavi; jam super carbones ignitos: ego nuper libertati deditus huc illuc vagabar, quòlibuit; jam vinculis undique constringor: ego nuper inter jocos, choreas & risus, inter potationes & convivias; jam fame & siti premor &c. Ah ubi sunt voluptates illæ meæ? ubi libertas? Transierunt omnia velut umbra. Hæ erunt damnati cogitationes; erunt & tuæ, si jam illicitis frui persistas. Supplicii hujus gravitas ingens est. Quære Bellitarium aliquem è felicitate summa et honore ad carcerem, ad cæcitatem, ad stipem corrogandam dejectum, an non acerbissima accidat præteritæ voluptatis recordatio? De voluptate dum loquor, est, quod maximè à te observari velim. In quovis peccato quæritur ab homine delectatio aliqua sive vera, sive apparens tantùm: hæc sæpe momentanea tantùm est, citò transit, subitò evanescit. Jam animum advertite. Damnatus recordatur voluptatis illius, quam in peccato quæsit, quàmque ut obtineret, DEum offendit, & tanta sibi accersivit supplicia. Hujus dum recordatur ah! ah, quis exprimet tormentum, quo torquetur infelix! Heu me! heu me! quas ob nugas, inquiet, ob quæ crepundia, ob quas vanitates me in orcum dejeci? ô execranda, ô maledicta voluptas! tantine ergo erant illa scelerum irritamenta, tantine æstimanda præmia, ut eorum gratiâ me ad inferos deturbarem? ô

quantillâ re cruciatus hos redimere potuissent!
 Jonathas occidi jussus à Saule, hoc unum acer-
 bissimè sentiebat, quòd ob rem adeò leuem
 mortis supplicium subire cogeretur; hinc gemit:
Gustavi paululum mellis, & ecce morior! observa
 voces: *paululum & morior.* Acerbiores erunt
 damnati gemitus: *Gustavi paululum mellis, pau-
 lulum voluptatis in consortio illo, in otio illo,
 in impuritate illa, in cauponis &c. paululum;* &
 ecce, ecce ego propter paululum hoc morior!
 ob paululum hoc tam horrenda sustineo!
 paululum! Studiosè mi, hi erunt certè gemitus
 damnati: erunt & tui, si damnaris. An non a-
 gnosces, paululum fuisse, quod jam quaris in
 peccato illo tantopere DEO displicente; pau-
 lulum voluptatis in domo illa impia? paululum.
 O quàm acerba erit hæc recordatio! si sapias,
 paululum hoc detestare & fuge, ne serò nimis
 deploras.

Cruciatur præterea Memoria recordatione
 occasionum, quas habuit, DEO serviendi, vi-
 vendi sanctè, pertingendi ad Cælum. Tempus
 non erit amplius; non occasio vivendi sanctè,
 & salutem suam operandi. Tempus abiit, oc-
 casio elapsa est. O quantus exinde in animo
 damnati dolor! Cogitabit infelix: ah me! ha-
 bui tempus, quo poteram servire DEO, pecca-
 ta admittam deplorare, orcum evitare; habui: jam
 præter tristem memoriam nihil superest. Ah! in
 illo loco tot horas, medios etiam dies perdidit
 otiosè confabulando, in plateis stando, somno
 ni-

nimium indulgendo &c. ô si vel momentum mihi esset reliquum ! ô si vel particulam temporis haberem, temporis, inquam, illius, quod adeo stultè dilapidavi ! Quis det mihi, ut sim juxta menses pristinos ? ô insanum me ! poteram tunc pœnitere : possem jam esse beatus, si tempore illo bene usus fuisset. O utinam, utinam maledictam illam amicitiam rescuissem ! utinam illam occasionem fugissem ! utinam illam exhortationem, illud amici consilium secutus fuisset ! ô utinam in proposito illo, quod feci, permanissem ! utinam frequentius peccata mea expiasset ! utinam generosè vicissem respectum vanum, quo impulsus nolui discedere à sociis, qui à studiis aut pietate me avocabant, aut ad illicita ducebant ! obtulit mihi DEUS occasiones multas, terruit per inspirationes. Scio adhuc, monuit me Confessarius, ut seriò incumberem in extirpationem pravæ consuetudinis, aliàs timendam mihi esse vindictam DEI : ô utinam obsecutus fuisset ! Monuit me amicus meus, ut seriò negotium vocationis tractarem ; non eligerem sæculum ex miseris illis causis, quibus movebar, recusandi statum Religiosum, quò tamen impelli me sentiebam : ô utinam paruissem ! Scio, quando nuntium accepi de morte alterius sodalis, habui hanc inspirationem : fieri potest, ut & sic tu moriaris, & pereas ; dispone domui tuæ : ô utinam obedivissem ! ô quam facilè salvari potuissem ! uno momento licuit, quod æternitas omnis negabit. Sic gemet damnatus,

T s

mi

mi Studiose; nulla enim acerbior pœna est, ac memoria neglecti temporis. Memoriam hanc deponere nunquam potest infelix homo: *dolor meus in conspectu meo semper.* Damnatus quidam quæsitus à S. Huberto, quantum dolore hoc torqueretur, reposuit: Infernus inferni est, memoria neglecti temporis. Obsecro te, Studiose, an non & tu ita gemeres, si infelix hæeres inter inferos? an non acerbissimum tibi foret cogitare: ô quàm facile salvari potuisses! quàm facile damnationem declinare! Potest vera Studiosus facili negotio salvari; cum tot occasiones confitendi, communicandi, orandi, sanctè vivendi habeat. Ergo dum tempus habes, operare bonum; nulla particula temporis otiosè perdatur; aliàs timeo, ne hoc serò nihil miùm deplores & ingemiscas: ô si vel momentulum haberem!

Intellectus damnati duas sibi funestissimas imagines semper videt observari, quibus torquetur plurimum. Prima est, Cœlum culpæ propriâ amissum. Secunda, Pœnæ perpetuò tollerandæ. Quod primam attinet, hæc semper damnato occurrit cogitatio: Cœlum perdidisti. O quo dolore miser has voces, hæc tonitrua excipit! Esau, quando primogenituram vili vendit pretio, abit parvi pendens: ubi verò paternæ ei negatur benedictio, irrugit clamore magno: antea parvi pendens, jam irrugit. Non secus peccator peccando vendit Cœlum, abit parvi pendit, sine timore est; non curat, si ei
incla-

inclames: Cœlum perdidisti! At verò dum negato Cœli aditu deturbatur ad inferos, ô quo clamore rugire incipit, suamque detestari insaniam! Tum scilicet oculos aperit, & quid Cœlum sit, intelligit. Apprehendet ergo damnatus, quanta sint Beatorum gaudia, quæ felicitas; & considerabit se ad eum finem fuisse creatum, ut gaudia tanta obtineret, quæ jam suâ culpâ neglexit; tum enim verò exardescere dolor, tum furere, fremere, ululare, rugire miser. *Videntes turbabuntur timore horribili*, ait Scriptura. S. Chrysoft. affirmat, decem mille gehennas tanto non fore supplicio damnatis, quanto est, à Beatorum gloria excidisse. Lysimachus Rex siti graviter pressus, totum regnum suum uno haustu aquæ hostibus vendidit: vix sitim levârat, cùm ecce cognoscens insaniam suam exclamabat: ô me miserum, qui me regnumque meum tantillo corporis oblectamento perdidisti! Damnatus, qui vili voluptate in peccato quæsitâ, regnum cœleste perdidit, horrendum inter inferos identidem ululabit: ô me miserum, qui me tantumque regnum tantillo oblectamento perdidisti! Adverte, duo dicit: Regnum perdidisti, vel vendidisti; hoc primum est: tantillo oblectamento; hoc alterum. Regnum vendidisti, ô quale illud, & quàm felix? fruuntur jam eo condiscipuli mei, socii & fratres mei; ego exclusus æternum! Ah non ideo creatus fueram, ut hîc inter inferos torquerer, sed ut æternum in regno illo lætarer! ô si id operis præ-

præ-

præstitissem! jam viverem in regno illo beatus
 viverem, ut condiscipuli illi mei, æternum fe-
 lix. Ah! vivit ibi ille, & ille notus meus, ami-
 cus meus, à me olim contemptus; ego, ego
 regnum perdididi! ô Cœlum, sicne in æternum
 te perdididi? tene ergo cum hoc tormentorum
 loco commutavi? ô jactura! periit finis meus,
 & spes mea à Domino periit! Verum ô vulnus!
 quantillo oblectamento periit! ah pro tantilla
 voluptate, quam in peccato illo quæsivi, pro
 tantilla voluptate Cœlum perdididi! ô paululum
 mellis! si mundum universum obtulisset da-
 mon, non debebam hoc fecisse; & ecce! ob-
 tulit tantum paululum! ô me! ô me insanum!
 O Cœlum! ô Jactura! Hi erunt gemitus: hæc
 imago versabitur ob oculos. Hinc Doctor qui-
 dam damnatus apparens, quæsitus, quid de scien-
 tia sua haberet reliquum, respondit: hoc unum
 scio, quod perdiderim tempus irreparabile; per-
 diderim Cœlum, & debeam semper ardere.
 Martinus Lutherus circa vitæ finem Cœlum
 suspiciens sæpè exclamare auditus est: Martine,
 qualem patriam perdidisti! ô qualem patriam
 perdidisti! An non hæc essent tuæ voces, mi
 Studiose, si hæeres inter inferos? ô qualem
 patriam perdidisti! & quantillo oblectamento!
 Jam quæso te, examina, an voluptas illa, quam
 in peccato quæris, digna sit, pro qua Cœlum
 perdas? Cogita, quid sit Cœlum perdere? fuge
 modicum, paululum, momentaneum, ne per-
 das æternum & cœleste.

Al-

Altera Imago, quæ damnati animo semper obversatur, est cumulus suppliciorum tolerandorum. Poenæ simul omnes per totam æternitatem sustinendæ fatigant miseri mentem. Inde surgit furor in dæmones, ceu hostes suos, à quibus ad malum inductus est; furor in DEum ipsum, cui velut tyranno maledicit; furor in se, dum sibi ipsi, suæ insanix, parentibus, & cui non? mille imprecatur diras. Quo successu? Rident dæmones, & ei insultant. : ridet DEus in interitu impii : cæteri si damnati sunt, pariter in hunc ceu carnifices insurgunt. Studiose mi, an leve hoc & tolerabile putas? non putem ego; scio enim, reum aliquem, cui mors denuntiata est, assiduâ mortis sustinendæ memoriâ non minùs affligi, ac morte ipsâ. Et quantum est audire risus dæmonum? videre se desertum ab omnibus? ab omnibus afflictum? Agrotum aliquem quære, quantum sentiat, si videat se desereri ab amicis suis; non juvari à proximis, quin etiam rideri & contemni? certè vulnus est ipso morbo atrocius. Non secus damnato erit. Quò enim se convertat miser? an sursum levet oculos? videt iratum vindicem DEum, & sentit, quanti constet eum irritasse. An DEI aut Sanctorum opem imploret? rident in interitu hominis damnati: clausa est clementiæ janua. An ad Patronos olim suos, si quos coluit, confugiet? frustra ab eis flagitat opem; nec guttulam aquæ obtinebit. An ergo ad dæmones? tortores sunt, hostes sunt. An ad

dam-

damnatos? carnifices sunt, licet antea focii & amici. Quid ergo? an ex necessitate, ut ajunt, virtutem faciet, & patienter feret, sicut nonnulli stultè sentiunt, fieri posse? ô patientia! ô te ignarum, quid sit Infernus, si ita sentias! credisne ullam tam ferream esse patientiam, quæ vel ad horam in tantis cruciatibus possit persistere? patientiamne tu apud inferos esse credis? quæso, iniice te in fornacem ardentem; experire patientiam. Stridor scilicet dentium, fletus, blasphemix, maledictiones, hæ, hæ erunt Patientia. Ex his omnibus oritur Pœna alia.

Desperatio. *Periit finis meus, & spes mea,* gemit damnatus quilibet; periit spes auxilii, spes redemptionis. Spes lenimen est in omni malo. Aegrum spes reparandæ sanitatis consolatur. In inferno spes nulla residet, sed continua desperatio ob copiam, magnitudinem, æternitatem pœnarum. Furit subinde æger, qui diutius morbo premitur, proiicit à se omnia, homines Superosque desperabundus execratur. Ah quid damnatus aget dolore non uno, sed innumeris punitus undique & cruciatus? quò se convertet? quod tangit, dolor est; quod audit, dolor est; quod videt, dolor est; quod gustat, dolor est; omnia, omnia dolor; & spes solatii nulla. Maledicit DEO, & tamen obedire eisdem vel invitatus debet patiendò: clamat, & nemo flectitur, nemo eripit, nemo compatitur: hinc furor, fremitus, desperatio. Studiosè mihi an levis hæc pœna est? Cogita te morbo aliquo
v.g.

v. g. uno dentium dolore, premi; jacere in cubiculo tuo, clamare opem aliorum, sed neminem succurrere die toto. Quid ages interim fame, siti, dolore pressus? finge, venne sub vesperum aliquos, quorum opem petiisti; hos vero tibi insultare, te illudere, verberibus etiam excipere. Quid ages? quo animo eris? Adde, venire Medicum, qui dicat, te toto anno sic pati debere, nec spem esse sanitatis? ô ut fures, ut fremes & ululabis miser! ô mi Studiose, & quid demum hoc est, si inferno conferas? desertus ab omnibus, ab omnibus irrisus, aut cruciatus quid ages? Considera, quæso, quod dixi, & vitam sic institue, ut tanta mala non sentias. Cave potissimum, ne DEO ad sanctiorem fortè statum vocanti aures obtures; alias & suas DEUS obturabit; ipse enim est, qui dixit: *Vocavi vos, & renuistis, ego quoque in interitu vestro ridebo.*

Alias Inferni pœnas non recenseo. Unam eamque omnium acerbissimam adhuc memoro. Acerbissima est; sed à nobis non capitur; quia quantum bonum DEUS sit, non agnoscimus. Pœna illa Pœna damni vocatur, atque in eo consistit, quòd damnatus perpetuo exclusus sit DEI aspectu & fruitione. Hæc quanta sit, quis explicet? *Intolerabilis est gehenna, ait S. Chryl. sed intolerabilior DEI amissio.* Quin mille inferni tormenta hoc unum non adæquant. Hoc certum est; sicut beatitudo Sanctorum est videre DEUM, DEO frui; sic Infernus damnatorum est, DEO carere. Si damnati inter recensitas

antea pœnas videre DEum possent, pœnam nullam sentirent, beati forent. Ah, si damnatus magnitudinem pœnæ hujus loqui posset! Dæmon ex obsessio fassus est, se omnia inferni tormenta libentissimè toleraturum, si vel semel daretur DEum aspicere. O si hoc agnosceremus! verùm abscondita sunt hæc ab oculis nostris. Parvulus videns matrem suam mori, non multùm curat; quia nescit, quantam jacturam patiatur. Ita & nos pœnam hanc non curamus; sed ô! ô quàm aliquando sentiemus, si eam subire cogemur!

Reflexiones. Desinamus alias inferni pœnas profèqui; sufficient dicta hæc, ut credas, rem planè horribilem esse damnari. Veniam ad particulares conclusiones, quas singulari studio lege.

1. Infernus res tam formidanda, cum omnibus suppliciis suis pro quo ergo est? pro quo conditus est à DEO? cui destinatus? quinam in eum deiiciuntur, aut deiici possunt? Scias, creatum esse infernum pro rebellibus Angelis; quando Cælo sunt deturbati, & assignatum esse pro omnibus illis, qui more Angelorum illorum nolent tendere ad finem suum, nolent DEum laudare, revereri, DEO servire: verbo, pro illis, qui essent peccaturi: pro peccatoribus est Infernus iste, sive sint Cæsares, sive rustici, sive nobiles, sive ignobiles. Deiici possunt omnes ad Tartara, qui peccant, & eo quidem momento, quo peccant, & primâ quidem vice, quâ gravi-
ter

ter peccant. Studiose mi, totum te jam postulo; multas enim & terribiles veritates proposui; si non in lapidem obriguisti, trepidabis. Infernus est pro peccatoribus; ergo etiam pro me, pro te, pro omni illo, qui DEum graviter offendit; ergo mortaliter peccans meretur puniri omnibus illis pœnis, quas recensui. Mortaliter peccans, & quidem vel semel tantum mortaliter peccans meretur fame, siti, fœtore, tenebris, igne, aliisque Orci suppliciiis puniri. Cre-disne hoc? & non toto corpore contremiscis? non horres ad peccati unius malitiam? Semel etiam tantum mortaliter peccans meretur infernum. Ah iterum iterumque hoc tecum repete: semel tantum mortaliter peccans meretur infernum. Unicus deliberatus in rem turpem consensus, unicum desiderium impium, deliberatum, unus discursus impurus cum delectatione auditus, unus tactus nefarius, unum perjurium, una Sacri die festo neglectio voluntaria meretur infernum! Sunt, sunt inter inferos, qui ob unum unicum peccatum puniuntur in inferno æternum. Sunt, qui in primo peccato mortali mortui sunt & deturbati ad inferos, æternum ibi cruciandi. Ah Studiose, quid concludis? an non aperte colligis, peccatum unum mortale rem esse tam terribilem, tam enormem, quæ nullo humano intellectu comprehendi possit? O peccatum quid es? quid es, ô peccatum? Studiose, nunquid DEus justissimus est; supra meritum non punit? punit nihilominus peccatum unum

U

pee-

poenis infernalibus; ergo peccatum sic meretur puniri; ergo peccatum res est malitiæ prorsus terribilis. Credidistine hoc hæctenus? an huic conformiter vixisti? O quàm leve fuit tuo iudicio peccatum, in quo tanto jam tempore hæres! quàm leve! Muta, quæso, tandem iudicium tuum, & certus esto, rem terribilem esse peccatum grave. Cogita sæpiùs: peccatum unum punitur à justissimo DEO poenâ infernali; ergo res gravissima, formidanda est.

2. Si peccatum unicum meretur poenas inferni; ergo qui vel semel mortaliter peccat, meretur ad infernum detrudi. Ita est. Et sic detrusi sunt Angeli innumeri ob unicum peccatum solâ cogitatione admissum; & sic detrusi sunt Studiosi non pauci; nam & DEus, DEus Studiosorum est, & vindex. Credis hoc? jam ergo attende, quid loquar. Qui semel graviter peccat, meretur detrudi ad inferos; peccâstine semel saltem graviter? loquere sincere: quaere conscientiam. Fortè non semel tantùm, sed vicies, centies & ampliùs peccâsti graviter. Quid ergo meritus es? Peccans graviter meretur infernum: peccâsti graviter; quid meritus es? fatere & contremiscens dic: eheu infernum sum promeritus! Si mortuus essem in illo loco, illo tempore, quo peccatum illud grave feci, hærerem jam inter ignes illos terribiles. Sic est, mi Studiose, vera loqueris. Jam ex te quaero: si promeritus sis infernum, cur nondum in eodem ardes? cur non eò detrusus es in peccato, sicut

sicut Angeli rebelles, sicut Studiosi plures? Quis te servavit? quis? dicam, tu si potes, non obstupesce. DEUS, DEUS, & quidem (ad quod Cœli omnes obstupescant) DEUS à te offensus te servavit, ne in peccato morereris, & æternum perires. O mi Studiose, hoc dum audis, quales, quæso, cogitationes ascendunt in corde tuo? DEUS à te offensus per tot peccata, iste DEUS te servavit, ne perires. Si hic te non servasset, arderes jam inter Tartara, æternum creatura infelix. Tardasne adhuc, ô Studiose, nec humi te abiicis, pedibusque Salvatoris advolutus exclamas: ô Jesu! ô Jesu mi! quid est hoc? ô Jesu! ô Jesu mi! ô misericordia! ô bonitas! tu me servasti, ne perirem? tu me servasti, ne damnarer? ô Jesu! ô bonitas! quid enim aliud dicam? Optarem hinc, mi adolescens, ut præter morem prostratus coram Crucifixi effigie, gratias DEO tuo ageres pro beneficio adeo insigni. Voces & verba tibi suggeret agnitio tantæ gratiæ.

3. Servatus es à DEO tuo, ne in peccato tuo perires. Quid ages jam? an non agnosces semper & prædicabis hanc DEI in te bonitatem? Nota, quod dixi: hanc DEI in te. Cur enim tibi pepercit, non aliis? cur te servavit, & non Angelos? cur te, & non tot alios Studiosos? DEI bonitas est causa omnis. DEI bonitas ex solo sui in te amore te servavit. Hunc amorem an non par est semper agnoscere & deprædicare? nihil justius. Quid verò retribues? quomodo gratitudinem exhibebis? Imaginare tibi

reni, quæ nunquam fiet. Alloquatur DEUS animam Studiosi damnati, & dicat: ecce, merita quidem es, ut æternum tolerare pergas illa tormenta, quæ sustinuisti hæctenus; sed ex infinito erga te amore liberabo te, si gratam te exhibere velis bonitati meæ? Quid, quæso, ageret, quid diceret anima talis? O Domine, Domine, quam fideliter tibi serviam! ah dies noctesque in tua laude consumam: faciam, quodcunque tibi placet: tolerabo, quæcunque mihi imposueris: nihil me à tui amore avocabit: omnia mihi levia erunt, omnia suavia; jube tantum, Domine, quod placet. Sic illa certè diceret. Et si ad vitam hanc rediret, an putas eam non statutam esse promissis suis? an putas, eam in DEI servitio unquam fore tepidam? an putas, eam tantum beneficium oblivioni esse tradituram? procul ista omnia. Impossibilia hæc omnia forent recordatio enim pœnarum, quibus præ immemoris aliis à DEO optimo liberata esset, talis non pateretur. An fortè ad peccata priora denuo aspiraret? si deliciae ei exhiberentur voluptates, si lucra ingentia, an deduci se denuo ad peccatum permetteret? minimè: res impossibilis foret peccare, non tantum quia scit, quàm horrendis in inferno pœnis peccatum puniatur; sed quia impossibile ei foret offendere eum, à cujus bonitate tantis fuisset liberatus beneficiis. Quomodo possum hoc malum facere, exclamaret, & peccare in Dominum meum? quomodo possum in Dominum meum? in liberato-

ratores meum? Sic certè diceret: sic ageret. Tu ipse an non idem & diceres, & ageres, si mortuus olim in peccato fuisses, & hærens inter inferos post aliquot annos liberareris? an non DEO diligentissimè servires? servires planè; quia expertus agnosceres, te liberatum esse tormentis talibus, ad quæ evitanda nihil non decet suscipere. At quæso, an id modò agis? an jam servis DEO, sicut eo in casu servires? nihil minùs. Cur? DEUS me non liberavit, inquires, non eripuit me ex inferno. O te cæcum! te amentem! peccaveras; meritis fueras infernum: pepercit DEUS, non detrusit ad Tartara, sicut poterat. An hoc non est Orco liberare? an hoc non majus beneficium est, ac quod tibi præstaret, si inter inferos jam hærentem inde eriperet? Crede mihi, multò majus est. Multò magis jam obstrictus es DEO, ac esses, si post aliquot annorum supplicia ex inferno te eripuisset. Dubitas? Quæro ex te: sunt fures duo; uterque meretur exilium: Rex proscribit unum, alterum æquè reum non proscribit, sed pœnam statim condonat; primum etiam post unius anni exilium revocat. Ediffere, cui Rex majus beneficium præstitit? an ei, quem proscripserat? an alteri, quem non proscripserat? huic sane posteriori. Tibi applica: plus tibi divina bonitas præstitit, dum inferos meritum, non damnavit, quàm si damnatum, deinde eripuisset. Penetra hoc ceu rem momenti maximi, & jam ulterius responde: si in eo casu, quo te

damnatum DEus liberaret, omnia ageres DEi amore, si ei diligentissimè servires, quid jam a te præstandum, cum DEus multò majore beneficio te affecerit? An non ingratisissimus esses, si refugeres ei servire per annos pauculos, cuius bonitas effecit, ne arderes per annos infinitos? an non par est, ut ardua omnia & adversa, quæ DEus fortè immittet, lætus suscipias à manu domini cogitans: graviora meritis sum: peccatam æternam DEus mutat in temporalem; quomodo ergo conquerar? non conqueritur miles, qui loco patibuli, quod meritis est, cogitur sustinere alapam. An non diabolica foret temeritas, si DEum in te beneficum vel unico etiam peccato auderes offendere? potèstne, quælo, offendere eum, qui, ne æternum perires, te servavit? potèstne ei quidpiam negare? petit a te, ut servias DEO optimo, ut conortium illud declinès, hoc peccatum fugias; an recusare poteris? Barbarus es, portentum es, Dæmone peior es, si hoc agas, si adhuc peccare audes, si in hominis gratiam DEum offendere præsumis. Servatus ab inferno totus ad nutus illius esse debet, à quò se servatum esse meminit; cum etiam bestix benefactoribus suis ad mortem usque gratæ existant & fideles.

4. Servatus es ab inferno; damnatus non fuisti. An ideo salva jam sunt omnia? an omnino discrimen evasisti? ah minimè! potèstne ergo adhuc damnari? potèstne in Orcum detrudis? quid judicas? ne dubites: fatere palam, licet non abs-

absque horrore : possum eheu ! adhuc possum damnari ! possum damnari ego , qui hæc tibi propono : potes damnari tu , qui ista legis : possunt damnari condiscipuli tui : possunt homines omnes damnari. Ah horrenda cogitatio : possum damnari ! possum incidere in pœnas tam horrendas. B. Ludovicus Bertrandus ingenti semper horrore concussus fuisse legitur ad memoriam huius : possum damnari ; hinc morti jam proximus ad astantes sibi Religiosos agebat : Ah orate pro me , fratres mei , orate pro me ! possum adhuc damnari ; orate pro me ! Possum damnari ! Ô res planè terribilis ! homo sum ; peccare possum , possum mori in peccato , & sic possum damnari ! non nisi uno gradu abssum ab inferno. Capis hoc , Studiosè ? an non ad memoriam rei hujus toto corpore trepidas ? sanè si Catholicus es , si attendis , quantorum malorum cumulus sit infernus , non potes non contremiscere. Nolo autem , ut vano in terrore consistas. Damnari potes ; potes etiam evadere orcum. O lætum nuntium ! possum evadere orcum ! cùm ergo tanti momenti res sit damnari , quid non agendum est , ut evadas orcum ? an aliquid recusas ? ah , si intelligis , quid infernus sit , nihil recusabis. At , si juberet DEus relicto mundo , petere eremum , vivere inter bestias , non nisi herbis vesci , frigidâ levare sitim ; si juberet jejuniis , flagellis , ciliciis corpus macerare , affligere , trucidare ? an grave nimium censeretur deberet , si hac ratione evadi infernus posset ? minimè ; nam ubi de

tormentis infernalibus agitur, levia sunt reliqua omnia; nihil ei in toto mundo durum videri potest aut difficile, qui scit, quid infernus sit. Verum tam ardua DEUS non exigit. Unum petit à te, quod continetur verbis illis: *Declina à malo, & fac bonum*: hoc est, fuge peccatum. Unum ad evitandas inferni pœnas medium est, fuga peccati: nihil me, nihil te tuentem ab inferno potest, præter hanc peccati fugam. Peccatum, qui non committit, securus est ab inferno. Quid statuis, Studiosè? an adhuc peccati cujusdam voluptate teneris? oculos, quæso, aperi, & quò ruas, attende. Difficile ais, accidet mihi abstinere ab illo consortio, ab illa consuetudine mala &c. Quæso, quid loqueris? an grave tibi aliquid videri potest, per quod evitari potest damnatio? an leve adeò malum est infernus, ut ejus evitandi causâ difficultatem omnem superare non debeam? & quæ tandem difficultas, abstinere à re tibi dilectâ, sed noxia? an ergo facilius est orcum subire, ac à re hac abstinere? si facilius est, pace meâ, elige orcum: aut enim eligendus orcus, aut fugiendum peccatum. Ego certè non video, quid DEUS levius exigere potuisset à nobis. Ad evitandam mortem quid levius exigere Bellidux à milite potest, quàm sustinere alapam? Si miles conqueri de difficultate hac vellet, aut deliberare, num alapam, an mortem eligere præstaret, an non desiperet? Tibi applica, & insaniam corrige: Fuge peccatum. Si vero pec-

peccatum admissum est, an tunc de salute actum? an nullum restat infernum evadendi medium? Lætare, & Divinæ bonitati gratias age; superest etiamnum medium. Quale illud? S. Basilium audi: *Peccavimus, fratres, ait, aut pœnitendum, aut ardendum!* Si peccasti, & infernum evadere cogitas, unum habes remedium, Pœnitentiam. Aut pœnitendum, aut ardendum! An horres nomen Pœnitentiæ? ah ego nomen inferni magis timendum censeo: inferni pœnæ mihi nimium terribiles sunt: Pœnitentia licet primo aspectu aspera, non tamen intolerabilis est. Ex duobus ergo malis minus eligam. O sancta Pœnitentia, deosculor te, te amplector! Omnia mihi levia sunt, si inferni recorder. Quid me jubes facere, ô Pœnitentia? Sic ego sentio, & quæro, mi Studiose; non dubito, quin idem tu quoque sentias. Avesne ergo scire, quid jubeat Pœnitentia? Teste S. Gregorio jubet peccata admissa deplorare & expiare, deplorata verò non repetere. Expiare debes peccata per Confessionem seriam, deflere per frequentes actus Contritionis, expiare per susceptas sponte mortificationes in rebus etiam licitis, non repetere peccata, non denuo offendere DEUM. Hoc jubet Pœnitentia. Ergo firmiter propone, accuratè omnia à te peperam facta confiteri, te emendare in mala illa consuetudine; elice sæpè actus doloris; adhibe mortificationes frequentes; gere te ut pœnitentem; non quære delicias in cibo, potu, ve-

U s

stibus,

stibus, floribus, odoribus, lecto, somno &c. subtrahe tibi ea, quæ subinde arrident gustui & appetitui; sustine, quæ occurrunt in DEI seruitio duriora v. g. frigus & calorem in templo, aut scholis, laborem in studiis &c.

5. Si in peccato moriens damnatur; ergo admisso fortè per humanam infirmitatem peccato statim properandum est ad Confessionem; vesperi verò eundem non est cubitum, antequam per Contritionem peccatum deleveris; ne forte in peccato de nocte moriaris, & miserè æternum pereas, quod plurimis contigit.

6. Si vera sunt, quæ audivimus ex damnatis, quid defleant, quo torqueantur; ergo plane aliud iudicium est, quod illi formant, ac quod tu jam formas. Affligit eos recordatio male consumpti temporis; tu leve quid credis tempus otioso perdere. Illi, ut momentum unicum redimerent, omnia læti paterentur; tu tot quotidie horas perdere non dubitas. Illi voluptatem in peccato quæsitam detestantur; tu velut rem magni momenti eam quæris. Illi deplorant, quòd cœleste regnum tantillo vendiderint; tu vendis denuo, & rides. Illi per mille annos læti sustinerent Orcum, si DEum intueri possent; tu de hoc nullam curam geris. Illi peccatum, velut pœnarum omnium fontem execrantur; tu etiamnum amas & retines. Illi omnia agerent ad DEI obsequium, & paterentur læti, si à DEO liberarentur pœnis infernalibus; tu ab illis per DEI bonitatem servatus, tam tepide

pidè DEO servis; offendis etiam DEI bonitatem. O Studiose, erras sic agendo. Muta hanc vivendi rationem: damnatorum iudicium sequere, & secundum illud vitam tuam institue.

Affectus. O Jesu! ô amor mi! ô bonitas infinita! ô Salvator amantissime! ô qui habes claves mortis & inferni! timor & tremor venerunt super me, dum terribiles illas inferni pœnas considero! Gratias tibi ago pro agnitione mihi concessa. Non vis mortem, ô Jesu, agnoscō nimium; si enim voluisses eam, justè me damnasses millies. Fateor, ô Jesu, peccavi, & verè deliqui, & ut meritus eram, non recepi. Si egisses mecum juxta meritum meum, arderem jam inter inferos infelix cum multis aliis, quos minorum scelerum reos deturbasti ad Tartara. O misericordia! quid egi, Domine, ut me servares præ mille aliis? nihil, nihil penitus egi. Tua sola bonitas me servavit ab inferis. Gratias, ô Jesu, gratias immensas ago huic tuæ in me bonitati! Laudent te meo loco creaturæ tuæ omnes, & gratias persolvant. Verùm quas ego tibi hæcenus egi gratias? Erubesco, ô Jesu, & confundor totus. Potuine ego usque adeò beluinus esse, & te DEum Servatorem meum post tantam exhibitam mihi gratiam adhuc offendere? ô monstrum ingratitude! debebam tibi per mille etiam sæcula servire ferventissime; & ausus sum te offendere? ô Jesu! cor mihi dolore rumpitur. Doleo! doleo! plus dicere non possum! doleo ô Jesu! erravi! ah
quis

quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut desileam ingratitude hanc? Jesu mi, quid egi! ausimne petere, ut hanc mihi ignoscas? ô Jeſu, si me respicio, non ausim; sed si sanguinem tuum, si misericordiam tuam attendo, audeo ô Jesu, & spe magna animatus venio, procido, rogo, oro, ingemino: Jesu, propitius esto mihi peccatori! dimitte mihi uniuersa delicta mea! parce mihi!

Proposita. Posthac alius ero, ô Jesu! agnosco, quantum tibi debeam. Seruasti me, ne damnarer: agam tibi pro hoc beneficio indies gratias; cum gaudio tibi seruiam; omnia membra ad tuum obsequium impendam; abstinebo ab omni eo, quod tu jubes; agam omnia, que præcipis; nullum erit tempus, quo vel à socio, vel voluptate seductus te offendam; non enim possum, non possum te DEum meum meum amantissimum amplius offendere; hoc peccatum N. præcipue fugiam cum gratia tua. Quia verò licet seruatus ab inferno, tamen adhuc damnari possum, si peccem, aut de peccatis pœnitentiam non agam, firmissimè statuo, quod audiui à damnatis deplorari, ut est neglectus temporis & occasionum &c. 2. de peccatis admissis Pœnitentiam agam; confitebor illa æcuratè; frequenter eliciam actus contritionis; mortificabo me variis modis v.g. flectendo modestè sub oratione, abstinendo à delicatioribus, & à primitiis fructuum, vincendo

do me manè in surgendo, tolerando patienter labores scholasticos, non recusando frigus vel calorem in DEI servitio &c. 3. Vesperi nunquam ibo cubitum sine Examine, aut saltem sine contritione perfecta elicita. Omnia agam, ut infernum evadam.

Petitio. Jesu mi., scis, quòd seriò ista facere proponam; labar tamen, nisi tu des gratiam; hanc ne mihi deneges, ô Jesu, sic per Passionem & mortem tuam rogo. Colloquiorum loco ad DEum, B. Virginem & Sanctos, adhibe Litanias de omnibus Sanctis, eo fine recitando, ut per istorum intercessionem evadas supplicia infernalìa.

Consideratio X.

De duplici Aeternitate.

Recitatâ oratione, imaginare tibi è parte una Cœlestem gloriam cum omnibus gaudiis in ea contentis; ex altera Infernum cum omnibus suppliciis; in medio verò Angelum, qui tibi voces has inclamet: *Ibit hamo in domum aeternitatis sua.* Roga gratiam singularem, ut bene agnoscas terribile Aeternitatis mysterium, ne beatam amittens, infelicem subire cogaris Aeternitatem.

Pars I.

Quid sit Aeternitas?

D*octrina.* Datur Aeternitas. Res certa, & de fide est. *Non habemus hîc manentem civitatem, ibimus*